

KFIR Klagenemnda for
industrielle rettigheter

ÅRSRAPPORT 2023

KFIR Klagenemnda for
industrielle rettigheter

INNHOLDSFORTEGNELSE:	..
Del 1 Leder har ordet	3
Del 2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	5
2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget.....	5
2.2 Omtale av organisasjonen.....	5
2.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall	6
2.4 Analyse av resultat og ressursbruk.....	7
Del 3 Årets aktiviteter og resultater.....	8
3.1 Noen viktige aktiviteter i løpet av året.....	8
3.2 Måloppnåelse	8
3.3 Delmål 1 – økt rettsikkerhet	9
3.4 Delmål 2 – være en anerkjent instans.....	10
3.5 Fellesføringer fra departementet for 2023	11
A. Sikkerhet og beredskap.....	11
B. Konsulentbruk	12
C. Vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid	12
D. Tillitsreformen.....	13
E. Åpenhet, arkivering og innsyn.....	13
F. Retningslinjer for lokalisering av statlige virksomheter	13
G. Grønn omstilling og bærekraft	13
3.6 Klagenemndas oppsummering.....	14
Del 4 Styring og kontroll i virksomheten	15
4.1 Klagenemndas overordnede vurdering av styring og kontroll av virksomheten	15
Del 5 Vurdering av fremtidsutsikter	15
Del 6 Årsregnskap.....	16
6.1 Ledelseskommentar	16
6.2 Prinsippnote	16
6.3 Bevilgningsrapportering	17
6.4 Artskontorrapportering	17
6.5 Årsregnskap.....	18

Del 1 Leder har ordet

Klagenemnda for industrielle rettigheter (KFIR) skal bidra til økt rettssikkerhet ved uavhengig behandling av klager på Patentstyrets vedtak etter lovgivningen om industrielle rettigheter, hovedsakelig innen varemerker, patent og design. Nemnda skal behandle klagesakene på en rask og brukervennlig måte, og klagebehandlingen skal holde høy juridisk kvalitet. Våre verdier er samme som for de ordinære domstolene: uavhengighet, rettssikkerhet og tillit.

Antall klagesaker som kom inn til Klagenemnda i 2023 var som forventet. Klagenemnda mottok et relativt høyt antall klager i varemerkesaker, mens antall saker på patentområdet var nokså lavt. Hvor mange klagesaker som bringes inn for klagebehandling kan påvirkes av det samlede antall søknader som kommer inn til Patentstyret, og av antall varemerke- og patentsøknader som blir avslått hos Patentstyret.

I 2023 mottok Patentstyret 15893 varemerkesøknader.¹ Det har vært en svak nedgang i antall varemerkesøknader de siste tre årene. Totalt ble 146 varemerkesøknader avslått ved avgjørelse hos Patentstyret i 2023. Tilsvarende tall for 2021 var 200, og for 2022 var tallet 191.²

Samlet antall patentsøknader (nasjonale og internasjonale) til Patentstyret i 2023 var 1406, og tallet er omtrent likt som året før.³ I 2023 ble fire patentsøknader avslått ved avgjørelse hos Patentstyret, og dette tallet har vært likt i 2021, 2022 og 2023.

Disse tallene gir bare en indikasjon på hvilket antall klagesaker som kommer inn til Klagenemnda. Dette er blant annet fordi klage til Klagenemnda ikke bare gjelder avslåtte rettigheter, men også klage over at en rettighet er blitt godkjent (innsigelse eller krav om administrativ overprøving).

I februar 2023 flyttet Klagenemnda inn i et nyrenovert kontorbygg på Grev Wedels plass 9. Bemanningen har stort sett vært stabil gjennom 2023. I mai fikk Klagenemnda ny kontorleder, siden tidligere kontorleder gikk av med pensjon. I oktober startet en ny utreder med særlig kompetanse på patentrett. Restansene fra 2022 er nedarbeidet i løpet av året. Ved utgangen av 2023 hadde Klagenemnda en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på tre til fem måneder i varemerkesaker.

Rettsutviklingen innenfor industrielle rettigheter er i stadig utvikling. For å være et kompetent klageorgan, er det viktig å følge med rettspraksis på våre fagfelt, både i Norge og i EU. Dette har vært en viktig oppgave også i 2023. Klagenemnda har blant annet deltatt på Det årlige patent-, varemerke- og -designrettskurset i Larvik, samt Patentstyrets halvårslige

---

¹ <https://statistics.patentstyret.no/Trademark/International>

² Tallene er opplyst av Patentstyrets avdelingsdirektør Bernt Boldvik

³ <https://statistics.patentstyret.no/Patent/International>

oppdateringer om rettspraksis fra Norge og EU. Leder og nestleder har videre vært til stede på WIPOs dommerforum i Genève.

Klagenemnda har rollen som sekretariat for Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser. To saker har blitt behandlet i Meklingsnemnda i 2023. Til tross for vårt arbeid for å gjøre ordningen mer kjent, har det ikke kommet inn nye meklingsaker i 2023.

Jeg vil takke medarbeidere i Klagenemnda, de eksterne utvalgsmedlemmene og Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser for en svært god innsats i året som har gått. Som klageinstans opplever vi å ha stor tillit i bransjen, og vi har lyktes med å nå de målene som er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

Oslo, 26. februar 2024

Sarah Wennberg Svendsen

Del 2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Klagenemnda for industrielle rettigheter er et uavhengig, domstollignende organ som ligger under Nærings- og fiskeridepartementet. Nemnda overprøver Patentstyrets avgjørelser innenfor patent-, varemerke- og designrettigheter, samt Patentstyrets avgjørelser om foretaksnavn og ansvarsmerker. I tillegg behandler Klagenemnda klager over enkelte av Plantesortnemndas avgjørelser om planteforedlerrett.

Klagenemnda skal bidra til økt rettssikkerhet ved uavhengig klagebehandling av Patentstyrets avgjørelser. Klagesaksbehandlingen skal oppleves som effektiv, pålitelig og brukervennlig og av høy juridisk standard. Nemnda skal også bidra til større klarhet om rettstilstanden på området overfor brukere og andre interesserte.

Videre er Klagenemnda part i saker for domstolene hvor nemndas avgjørelser bringes inn for rettslig overprøving. Vi forbereder og utreder de faktiske og rettslige sidene av sakene, i nær dialog med Regjeringsadvokaten.

Klagenemnda fungerer som sekretariat for Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser.

2.2 Omtale av organisasjonen

Klagenemnda består av en nemnd og et sekretariat. Sarah Wennberg Svendsen er fast leder, og Gunhild Giske Skyberg har vært fungerende nestleder i 2023.

Sekretariatet består av en administrativ enhet og en utrederenheter. Kontorleder for sekretariatet er Nicole Tomala. De tre utrederne heter Lars Søyland, Håvard Kristiansen og Mattis Målbakken.

Leder og nestleder oppfyller kravene til dommere. De er heltidsansatte og opptrer som førstvoterende i de fleste klagesaker. Nemnda består videre av eksterne nemndsmedlemmer i bistilling som er oppnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet. Nemndsmedlemmene har særskilt juridisk og teknisk kompetanse. I behandlingen av den enkelte sak oppnevnes normalt to medlemmer slik at utvalget består av tre voterende medlemmer, i enkelte saker består utvalget av fem.

Nærings- og fiskeridepartementet oppnevnte to nye eksterne utvalgsmedlemmer for perioden 12. april 2023 til 31. mars 2026, og fem nye eksterne utvalgsmedlemmer for perioden 15. desember 2023 til 14. desember 2026. Klagenemnda har per i dag til sammen 33 eksterne utvalgsmedlemmer, hvorav 16 på juridisk side og 17 på teknisk side.

Den administrative enheten tar seg av den innledende saksbehandlingen i klagesakene og har arkivansvar. Administrasjonen rapporterer til Klagenemndas leder. Administrasjonen berammer møter i klagesakene og oppnevner nemndsmedlemmer for den enkelte sak, ofte i samråd med leder eller nestleder. Avgjørelsene publiseres på Lovdata, og Universitetsforlaget publiserer avgjørelsene på kommentarutgaver.no. Klagenemndas vedtak publiseres i tillegg på våre egne nettsider. Administrasjonen ivaretar øvrige kontorfunksjoner og har et løpende ansvar for oppdatering av nettsiden www.kfir.no. Klagenemnda er fullservicekunde hos DFØ, og administrasjonen utfører regnskap- og lønnsfunksjoner i samarbeid med disse.

Utrederenheten samarbeider med førstvoterende i den enkelte sak. En utreder deltar i saksforberedelsen, er til stede når utvalget behandler saken, og skriver utkast til avgjørelse på vegne av de voterende nemndsmedlemmene. Utrederenheten rapporterer til Klagenemndas leder.

På slutten av året bestod de ansatte i Klagenemnda av tre kvinner og tre menn. Nemnda har kvinner i de to ledende posisjonene. Kjønnfordelingen ser slik ut:

	Menn i %	Kvinner i %	Antall totalt
Totalt i virksomheten	50	50	6
Ledelse	0	100	2
Sekretariat	75	25	4

For de eksterne utvalgsmedlemmene er kjønnfordelingen 20 menn og 13 kvinner. Siden hver sak normalt avgjøres av tre personer, leder eller nestleder (kvinner) og to eksterne utvalgsmedlemmer, vil kvinner være representert i det store flertallet av vedtak som fattes.

Både ved rekruttering til Klagenemnda og ved innstilling av eksterne utvalgsmedlemmer, er det viktig å bidra til kjønnsbalanse, inkludering og mangfold.

2.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall

Antall klagesaker har i 2023 stabilisert seg på et forventet nivå. Sammenliknet med perioden tilbake til 2016 ser vi at antall patentsaker har gått ned de siste tre årene, og at antall varemerkesaker holder seg relativt høyt.

Nye saker:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Patent	30	16	10	17	24	7	7	7
Varemerke	100	119	60	111	109	126	132	112
Design	0	0	0	0	1	0	0	1
Foretaksnavn	1	2	5	3	3	1	0	4
Plantesort	0	0	0	0	0	0	0	0

Sum	131	137	75	131	137	134	139	124
------------	-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----

Antall avviklede saker:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Patent	24	33	17	17	16	23	6	9
Varemerke	103	124	80	111	107	107	108	140
Design	0	0	0	0	1	0	0	1
Foretaksnavn	0	3	3	6	3	2	0	2
Plantesort	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	127	160	100	134	127	132	114	152

Forholdet mellom nye og avviklede saker i 2023:

Pr. 31.12.2023	Nye saker	Avviklede saker
Patent	7	9
Varemerke	112	140
Design	1	1
Foretaksnavn	4	2
Sum	124	152

2.4 Analyse av resultat og ressursbruk

Klagenemnda for industrielle rettigheter	2019	2020	2021	2022	2023
Antall ansatte årsverk	5	5,31	5,09	3,92	5,3
Samlet tildeling	8 498 000	8 580 000	8 530 000	8 686 000	9 059 000
Driftsutgifter	7 160 904	7 325 924	7 712 966	6 871 586	7 930 200
Utnyttelsesgrad	84,27 %	85,39 %	90,42%	79,11 %	87,54 %
Refusjoner lønn (sykepenger og andre refusjoner)	-215 112	-7 940	-204 575	-232 969	-12 019
Lønnsandel driftsutgifter	5 650 021	6 175 905	6 515 638	5 994 087	6 216 033
Meklingsnemnda, utgifter (koststed 97)	274 040	0	25 335	0	59 688*

*Honorarkrav fra Meklingsnemndas leder og fast juridisk medlem kom inn i slutten av desember 2023, og ble derfor utbetalt først i 2024.

Posten «Lønnsandel driftsutgifter» utgjør 68,62 % av samlet tildeling i 2023. For 2022 var denne prosentandelen 69,01 %.

Del 3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Noen viktige aktiviteter i løpet av året

Klagenemnda skal bidra til økt rettssikkerhet ved uavhengig klagebehandling. De viktigste aktivitetene gjennom året er å behandle klagesaker, følge rettsutviklingen på fagfeltet og ivareta statens interesser i saker som bringes inn for domstolene.

I tillegg nevnes andre typiske aktiviteter:

- Høringsuttalelser
- Behandle innsynsbegjæringer
- Drifte nettsider som oppdateres fortløpende når det gjelder nye saker og nye avgjørelser
- Publisering av avgjørelser: På nettsidene våre legger vi ut et sammendrag av alle avgjørelser, og publisering skjer på Lovdata. Vi sender også våre avgjørelser til Universitetsforlaget.
- Lage nyhetsbrev som sendes til utvalgsmedlemmene
- Foretagsvirksomhet
- Sekretariatsfunksjon for Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser
- Deltakelse i nasjonale og internasjonale fora innen immaterielle rettigheter

3.2 Måloppnåelse

Nærings- og fiskeridepartementet utarbeider årlige tildelingsbrev som legger føringer for Klagenemndas arbeid. I tildelingsbrevet av 22. desember 2022 fastsatte departementet følgende hovedmål for 2023:

Å tilby rask og brukervennlig behandling av høy kvalitet av klager på Patentstyrets avgjørelser

Til oppfyllelse av hovedmål ble følgende delmål angitt:

1. Klagenemnda skal bidra til økt rettssikkerhet innenfor industrielle rettigheter

2. Klagenemnda skal være en anerkjent instans innenfor industrielle rettigheter

3.3 Delmål 1 – økt rettssikkerhet

Klagenemnda skal bidra til økt rettssikkerhet innen industrielle rettigheter ved uavhengig klagebehandling på vedtak fattet av Patentstyret. Klagesaksbehandlingen skal oppleves som effektiv og brukervennlig, og den skal holde høy juridisk standard.

Ett av styringsparameterne er at Klagenemnda har god balanse mellom antall nye og ferdigbehandlede klager. Som hovedtallene viser, har Klagenemnda ferdigbehandlet 154 saker mens inngangen av nye saker var 124. Dette betyr at restanser er nedarbeidet og at det ved inngangen til 2024 er svært få ubehandlede klagesaker. Klagesaker som kom inn i siste kvartal 2023, behandles vanligvis i første kvartal 2024.

Et annet styringsparameter er at den enkelte klagesaken behandles effektivt. Gjennom 2023 ble saksbehandlingstiden noe redusert både for varemerke- og patentsaker. Klagenemnda er til enhver tid avhengig av at de eksterne utvalgsmedlemmene har anledning til å slutføre sakene som er til behandling. Dette innebærer at voteringsarbeidet fra tid til annen kan ta lengre tid enn antatt. Erfaringen er at de fleste varemerkesaker behandles raskt, noe som kan ha sammenheng med at Klagenemndas utredere utarbeider utkast til avgjørelse. I patentsaker er tekniske vurderinger fra de fagkyndige utvalgsmedlemmene nødvendig å få for å få ferdigstilt et utkast til avgjørelse. Disse sakene er ofte komplekse og krever gjennomgang av kjent teknikk på nye fagområder. Klager har ofte flere anførsler, både prinsipale og subsidiære, noe som krever inngående juridiske og tekniske vurderinger.

Klagenemndas saksbehandlingstid påvirkes også av partene i saken. I saker hvor det er flere parter, er det normalt med ytterligere skriftveksling etter at klagen har kommet inn. Dette påvirker tiden fra klage er innkommet til endelig avgjørelse foreligger. I noen saker ber partene om fristutsettelse og berostillelse, slik at saken trekker ut i tid. Dette gjelder både varemerkesaker og patentsaker. I varemerkesaker uten ytterligere skriftveksling mellom partene, hadde Klagenemnda på slutten av året 2023 en saksbehandlingstid på tre til fem måneder.

Det siste styringsparametret for hovedmål 1, er at behandlingen av klagesaker skal holde høy kvalitet. Dette måles blant annet med resultatindikatorer som bruk av muntlige forhandlinger og en kvalitativ vurdering av saker som går videre til domstolene. Det har bare vært avholdt én muntlig forhandling i 2023. Normalt avholdes flere muntlige forhandlinger gjennom året. Hvis en part ber om muntlig forhandling, foretar Klagenemnda en vurdering av om det er saklig grunn for å avholde dette, blant annet om en muntlig forhandling vil kunne bidra til sakens opplysning.

I løpet av 2023 har det blitt reist seks nye søksmål mot Klagenemnda. Fire av disse er varemerkesaker: ISFRITT (Everdry AB), ARCTIC WATER (Macks Ølbryggeri AS), ELTORQUE (Eltorque AS), STRATOS (ByOslo Group) og to er patentsaker (4subsea AS og Neste OYJ). Klagenemnda har blitt frifunnet i to av varemerkesakene angående merkene ISFRITT og ARCTIC WATER. Disse dommene er nå rettskraftige. I ELTORQUE-saken kom tingretten til at merket kunne registreres for et noe annet utvalg av varer og tjenester enn det

Klagenemnda hadde kommet til, og vedtaket ble derfor kjent ugyldig. ELTORQUE-saken ble påanket for sent til lagmannsretten, og tingrettens dom er nå rettskraftig. Den siste varemerkesaken angående merket STRATOS er ikke avgjort ennå. I den ene patentsaken (4subsea) ble Klagenemndas vedtak kjent ugyldig. Den andre (Neste OYJ) er ikke avgjort ennå.

I 2023 var Klagenemnda involvert i to løpende patentsaker i rettssystemet som kom inn før årets begynnelse. I august 2023 ble Klagenemnda frifunnet i lagmannsretten i en patentsak som gjaldt nyhetskravet og oppfinneshøyde innen fiskeoppdrettsnæringen (*Intervet*). Videre venter vi på en avklaring fra domstolen i en sak som gjelder patentbegrensning i uselvstendige patentkrav (*Merck, Sharp & Dohme*).

Det er et sunnhetstegn at noen av Klagenemndas vedtak blir påklaget til retten, og det viser at rettssystemet fungerer. Rettsavgjørelsene gir Klagenemnda viktig veiledning om hvordan lovverket skal forstås, og fungerer som en rettesnor for vår skjønnsutøvelse.

3.4 Delmål 2 – være en anerkjent instans

Klagenemnda skal være en anerkjent instans innenfor industrielle rettigheter.

Ett av styringsparameterne er at vi følger med på utviklingen innen de relevante fagfelt. Resultatindikator for dette er arbeid i relevante fora nasjonalt og internasjonalt, særlig med vekt på regelverksutvikling og ankerollen.

I oktober 2023 deltok Klagenemndas leder, nestleder og to utredere på Det årlige patentvaremerke- og designrettskurset i Larvik. Dette gir en oppdatering på rettspraksis fra Norge og EU, og anerkjente forelesere går i dybden på relevante temaer.

I november 2023 var Klagenemndas leder og nestleder på WIPOs dommerkonferanse i Genève. Det var interessant å treffe dommere fra hele verden og få et innblikk i relevante problemstillinger som rører seg internasjonalt på vårt felt.

Klagenemnda har også deltatt på webbaserte seminarer i regi av EUIPO og EPOs Board of Appeal. Klagenemnda har videre holdt seg orientert om rettspraksis fra Norge og EU ved å delta på kurs i regi av Patentstyret. Videre deltar Klagenemnda på NIR-møter gjennom året hvor relevante immaterialrettslige temaer blir gjennomgått og diskutert. Klagenemndas kontorleder har vært på kurs i regi av DFØ, blant annet om HR og økonomistyring.

Et annet styringsparameter er at Klagenemnda har et helhetlig opplegg som sikrer faglig kvalitet. Som resultatindikator nevnes tiltak for opplæring og faglig kompetansebygging hos ansatte og eksterne utvalgsmedlemmer. I 2023 har vi brukt tid på intern opplæring av vår nye utreder og kontorleder.

Klagenemnda fylte 10 år i 2023, og i den anledning arrangerte vi en jubileumsmiddag med faglig innhold på Ekebergrestauranten. Her fikk de eksterne utvalgsmedlemmene samtidig en oppdatering innen varemerke- og patentrett. Jussprofessor Eivind Smith holdt foredrag om klagenemnders rolle som forvaltningsdomstoler. Representanter fra Nærings- og fiskeridepartementet takket tidligere leder Lill Anita Grimstad av. Gjester fra Patentstyret, Regjeringsadvokaten og vår «søsterorganisasjon» Klagenemndsekretariatet var også til stede.

For å holde utvalgsmedlemmene faglig oppdatert, utarbeider Klagenemnda digitale nyhetsbrev som sendes ut fire ganger i året. Her informerer vi om nye prinsipielle avgjørelser og generell utvikling innen varemerke-, patent- og designrett.

Vi jobber kontinuerlig for at våre vedtak skal holde høy juridisk kvalitet og være godt begrunnet. Dette er essensielt for at Klagenemnda skal oppleves som en anerkjent instans.

Det siste styringsparametret er at Klagenemnda bidrar til kompetansespredning på feltet. Resultatindikatoren er faglig arbeid i relevante brukerkretser.

Godt begrunnede vedtak bidrar til kompetansespredning om immaterielle rettigheter. Klagenemndas avgjørelser er tilgjengelige for publikum på våre nettsider. Vi tilstreber et språk i vedtakene som alle kan forstå.

Høsten 2023 arrangerte vi et digitalt informasjonsmøte for å øke kjennskapen til Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser. Gjennom vår profil på LinkedIn er vi synlige i fagmiljøet for immaterialrett. På forespørsel bidrar Klagenemnda med å holde faglige foredrag i relevante brukerkretser.

Klagenemnda besvarer henvendelser raskt på telefon og e-post, og behandler innsynsbegjæringer fortløpende.

3.5 Fellesføringer fra departementet for 2023

A. Sikkerhet og beredskap

Ifølge tildelingsbrevet, skal arbeidet med sikkerhet og beredskap være tilpasset KFIRs egenart, risiko og vesentlighet. Departementet har i forbindelse med IKT-sikkerhet bedt om en vurdering av akseptabel risiko ved uventede hendelser som hacking av eksterne kommunikasjon og nedetid av datasystemer. Klagenemnda har redegjort for at hendelser som hacking ikke vil få konsekvenser av nevneverdig betydning, selv om det selvsagt er noe vi ønsker å unngå. Begrunnelsen for dette er at nemndas dokumenter er offentlige og ytterst få kan unntas offentlighet. Skadepotensialet anses derfor å være meget begrenset. Klagenemnda har ingen registrerte sensitive personopplysninger i saksbehandlings/arkivsystemet som vil kunne komme på avveie. Sensitive

personopplysninger som gjelder de ansatte, er implementert i sin helhet i DFØ sine systemer. Nedetid for våre datasystemer, ville innebære en tilsvarende lengre saksbehandlingstid. Siden Klagenemnda ikke opererer med absolutte frister, vil eksempelvis ingen lide et rettstap som følge av nedetid. Konsekvensene er meget begrenset for allmenheten.

Klagenemnda har blitt utsatt for ett forsøk på digitalt angrep i 2023, som raskt ble avverget.

B. Konsulentbruk

Som en liten virksomhet med få ansatte, har ikke Klagenemnda egne ressurser innen økonomi, revisjon, HR og IT/drift. Klagenemnda er derfor fullservice-kunde hos DFØ, Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. Klagenemnda betaler videre lisensavgift til TietoEvry, som drifter vårt saksbehandlings- og arkivsystem Public 360. Med hensyn til hjemmesidene kfir.no og meklingsnemnda.no, kjøper vi tekniske tjenester og webdesign-tjenester fra Anyone AS. Når det gjelder teknisk datasupport, er Iver Norge AS vår faste tjenesteleverandør.

I 2023 brukte Klagenemnda for industrielle rettigheter til sammen 206 319 kr på konsulenttjenester, fordelt på følgende poster:

Artskonto:	Beskrivelse:	Beløp i NOK:
670	Konsulenttjenester innen økonomi, revisjon og juss	21.225
672	Konsulenttjenester til organisasjonsutvikling, kommunikasjonsrådgivning mv.	48.000
675	Kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT	137 094

C. Vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid

Ifølge tildelingsbrevet skal Klagenemnda vurdere hvilke muligheter som finnes for å øke bruk av desentralisert arbeid. Hensikten er å styrke lokale fagmiljø, som kan gi distriktspolitiske gevinster.

Klagenemnda for industrielle rettigheter er en liten virksomhet med bare seks ansatte, og vi er samlet på én lokasjon i Oslo sentrum. Det er ingen som jobber desentralisert i virksomheten i dag, og vi ser heller ikke at dette vil være mulig i fremtiden. For å tiltrekke oss jurister med spesialisering innen varemerker, patent og design, må Klagenemnda være plassert i en større by med universitet som tilbyr juss. Siden Oslo tingrett er tvungent vernet for varemerke- og patentsaker, er dagens plassering fornuftig. For å beholde et godt fagmiljø er det viktig med nær og daglig kommunikasjon mellom medarbeiderne i Klagenemnda. Det å splitte opp et arbeidsmiljø med bare seks ansatte ville ha uheldige konsekvenser både faglig og sosialt.

Det ville ikke være mulig at arbeidstakere som jobber desentralisert tilhører et lokalt kontorfellesskap, siden dette ikke er tilgjengelig. Desentralisert arbeid ville medføre at virksomheten ikke kan levere godt på sine kjerneoppgaver.

D. Tillitsreformen

For å skape et større faglig handlingsrom for førstelinjen i staten og kommunesektoren forventer departementet at Klagenemnda setter tillitsreformen på dagsordenen. Virksomheten skal vurdere hvilke utviklingsprosesser og konkrete tiltak som kan være hensiktsmessige, og iverksette disse. Prioriterte tiltak er å redusere rapporterings- og dokumentasjonskrav, bidra til mindre bruk av aktivitetsstyring, styrket medbestemmelse og bedre mulighet for involvering av ansattes organisasjoner og brukerorganisasjoner, forbedret styring, organisering og samordning, og økt bruk av tillitsbasert ledelse.

Det er først og fremst ved å treffe vedtak som er juridisk godt begrunnet og av høy kvalitet at Klagenemnda blir et tillitsvekkende organ. Videre økes tilliten av at klagesaksbehandlingen ikke tar for lang tid. I og med at vårt samfunnsoppdrag går ut på å øke rettssikkerheten, er både kvalitet og effektivitet høyt prioriterte oppgaver.

Tillitsbasert ledelse er også en del av tillitsreformen. I vår lille organisasjon er det kort vei mellom medarbeidere og leder. Vi har et samarbeidsklima preget av åpenhet, takhøyde og gode diskusjoner.

Klagenemnda driver ikke utadrettet virksomhet, slik som registreringsmyndigheten Patentstyret. Våre brukere er de involverte partene i klagesakene, og det ligger ikke innenfor vårt ansvarsområde å gi generell informasjon om industrielle rettigheter ut til befolkningen som sådan. Det er imidlertid viktig at våre brukere forstår klageprosessen, og at vi er lette å komme i kontakt med. Vi har revidert hjemmesidene våre og sørget for et mer lettfattelig språk. Vi deler også noe informasjon om Klagenemndas aktiviteter via vår LinkedIn-profil. Selv om Klagenemndas samfunnsoppdrag krever høy grad av seriøsitet og verdighet, ønsker vi å fremstå som menneskelige og tilgjengelige. Vi har kort responstid på telefon og e-post.

E. Åpenhet, arkivering og innsyn

Klagenemnda behandler innsynsbegjæringer raskt og strekker oss langt for å gi innsyn i saksdokumenter. Dette bidrar til åpenhet og tillit.

F. Retningslinjer for lokalisering av statlige virksomheter

Klagenemnda er kjent med justerte retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon, som erstatter tidligere retningslinjer fra 2019, fastsatt ved kongelig resolusjon i statsråd 12. august 2022. Vi har foretatt en vurdering av om deler av virksomheten kan flyttes ut av Oslo, og kommet til at en slik oppdeling ville være skadelig for fagkompetansen og arbeidsmiljøet.

G. Grønn omstilling og bærekraft

Ifølge tildelingsbrevet forventes det at Klagenemnda identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima, og integrerer dette i virksomhetens strategier. Vi skal sette oss mål og iverksette tiltak for reduksjon i klimagassutslipp, på kort og lang sikt, samt rapportere på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko.

Klagenemndas aktiviteter er i stor grad digitale (kontorarbeid). Vi har ingen vareproduksjon, og eier ingen driftsmidler eller kjøretøy. Med bare seks ansatte er strømforbruket i våre lokaler minimalt; 3961 kWh i 2023. Vi er lokalisert i et nyrenovert bygg på Grev Wedels plass i Oslo sentrum, som eies av Storebrand ASA. Storebrand er sertifisert som Miljøfyrtårn, og bygget har energimerke «B».

De ansatte i Klagenemnda har gode holdninger til miljø og bærekraft. Ingen ansatte kjører bil til jobb og vi har i gjennomsnitt én til to flyreiser i året. Vi følger statens innkjøpspolitikk og har fokus på gjenbruk og bærekraftige anskaffelser.

Klagenemnda vil fortsette å ta hensyn til klima- og bærekraft i alle fremtidige prosesser. Vi vil sørge for at virksomheten har et lavt energiforbruk og et lavt klimagassutslipp også i fremtiden. Dette skal vi gjøre ved å stille høye miljømessige krav til bygget hvor vi er leietakere. Videre skal vi ta bærekraftige valg ved å holde nyanskaffelser på et lavt nivå og vurdere mulighetene for ombruk. Reisevirksomheten vil være lav også i fremtiden, og vi skal fortsette med kildesortering av avfall.

3.6 Klagenemndas oppsummering

- Ressursbruken har vært effektiv i 2023
- Klagenemnda er godt fornøyd med resultater og måloppnåelse
- Årets samlede leveranser er fullt ut levert i henhold til tildelingsbrevet for 2023

Del 4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Klagenemndas overordnede vurdering av styring og kontroll av virksomheten

Klagenemnda benytter mål- og resultatstyring som styringsprinsipp. Klagenemndas måloppnåelse er meget god for 2023.

Risikovurderingen viser at det er et lavt risikobilde for nemndas virksomhet og samfunnsoppdrag. Risikoen for ikke å oppnå de fastsatte mål og resultater er knyttet til Klagenemndas ansatte og utvalgsmedlemmer, og anses som lav.

Klagenemnda har tydelig avklarte roller og ansvar for virksomheten. Arbeidsmiljøet er basert på åpenhet og tillit, og anses å være svært godt. Interessen for de utlyste stillingene som kontorleder og utreder bidrar til inntrykket av at Klagenemnda er en attraktiv arbeidsplass.

Klagenemnda kan bekrefte at virksomheten opptrer i samsvar med gjeldende lover og regler.

Vi har systemer, rutinebeskrivelser og prosessbeskrivelser for oppgaver og gjøremål. Klagenemnda oppnår de fastsatte mål i tråd med samfunnsoppdraget og oppfyller de overordnede krav om effektiv ressursbruk. Risikonivået med hensyn til sikkerhet og beredskap er akseptabelt. Klagenemnda rapporterer om resultat- og regnskapsinformasjon på en relevant og pålitelig måte. Regnskapsrapporteringen tilfredsstillende per i dag alle krav til korrekthet og baserer seg på kontantprinsippet. Det har ikke vært revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen.

Klagenemnda er fullservicekunde hos DFØ med hensyn til lønns- og regnskapstjenester og har etablert effektiv internkontroll i oppfølgingen av gjeldende statlig økonomiregelverk.

Del 5 Vurdering av fremtidsutsikter

Vi kan ikke se forhold som vil hindre eller begrense Klagenemnda i å løse sitt samfunnsoppdrag på en tilfredsstillende måte i fremtiden. Nemndas evne til å oppfylle fastsatte mål og levere forventede resultater på lengre sikt, anses som overveiende god.

Del 6 Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar

Klagenemnda for industrielle rettigheter er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Staten er et statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet.

Klagenemnda har avgitt belastningsfullmakt til Patentstyret for å innkreve klagegebyret mot føring på Klagenemndas inntektskonto, som viser inntekter fra klagegebyr på kr 532 700 mot budsjettert kr 700 000.

Total tildeling er 9 059 000 NOK. Klagenemnda hadde i 2023 et mindreforbruk på 12,46 prosent.

Jeg bekrefter med dette at Klagenemndas årsregnskap er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Nærings- og fiskeridepartementet. Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Klagenemnda. Revisjonsberetningen offentliggjøres på våre hjemmesider så snart den er tilgjengelig. Revisjonsordningen er kostnadsfri. Jeg bekrefter at regnskapet gir et dekkende bilde av Klagenemndas disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, eiendeler og gjeld.

Oslo, 26. februar 2024

Sarah Wennberg Svendsen

6.2 Prinsippnote

Årsregnskap for Klagenemnda for industrielle rettigheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til Finansdepartementets rundskriv R-11/2022 av 5. desember 2022.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av henholdsvis bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.3 Bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen for samlet tildeling i note A viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel og post 936 01). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser som virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Klagenemnda har bevilgning på kapittel 3936 post 01 gebyrinntekter på kr 700 000. Patentstyret krever inn og bokfører gebyrene på Klagenemndas kapittel, og viser tall i sitt årsregnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Klagenemnda har avgitt belastningsfullmakt til Patentstyret for å innkreve klagegebyret mot føring på Klagenemndas inntektskonto. Inntekter fra klagegebyr for 2023 var på kr 532 700, mot budsjettert 700 000.

6.4 Artskontorrapportering

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

6.5 Årsregnskap

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023									
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastnings fullmakter*	Avvik fra tildeling
0936	Klagenemnda for industrielle rettigheter	01	Driftsutgifter	A,B	9 059 000	7 930 200	1 128 800		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten	A,B	0	119 141			
<i>Sum utgiftsført</i>					9 059 000	8 049 341			
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastnings fullmakter*	Avvik fra tildeling
3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter	01	Gebyrer		700 000	0		532 700	167 300
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		0	77 128			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	775 953			
<i>Sum inntektsført</i>					700 000	853 081			
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						7 196 260			
Kapitalkontoer									
60093701	Norges Bank KK /innbetalinger					82 331			
60093702	Norges Bank KK/utbetalinger					-7 573 367			
709442	Endring i mellomværende med statskassen					294 776			
<i>Sum rapportert</i>						0			
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)									
Konto	Tekst				2023	2022	Endring		
709442	Mellomværende med statskassen				-410 236	-705 012	294 776		

*Merk at tilleggskolonnene er kun aktuelle for virksomheter som har avgitt belastningsfullmakt på inntektskapittel. Tilleggskolonnene skal utelates når det ikke er gitt slik belastningsfullmakt. Skraverte felt skal ikke fylles inn.

** Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
936 01	414 000	8 645 000	9 059 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekt(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0936 01		1 128 800		1 128 800				1 128 800	432 000	432 000

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2023

	Note	2023	2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	6 216 033	5 994 087
Andre utbetalinger til drift	3	1 714 168	877 499
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		7 930 200	6 871 586
Netto rapporterte driftsutgifter		7 930 200	6 871 586
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5, 8 del B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	280
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		0	280
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		0	280
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten*			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	68 980	0
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		68 980	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten*			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler **			
Grupplivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		8 148	6 544
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		775 953	728 916
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		119 141	83 836
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-664 960	-651 624
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		7 196 260	6 220 242

Oversikt over mellomværende med statskassen ***

Eiendeler og gjeld	2023	2022
Fordringer på ansatte	0	0
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-300 345	-439 072
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse****	-109 891	-265 940
Mottatte forskuddsbetalinger	0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)	0	0
Differanser på bank og uidentifiserte inntekter	0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-705 012

*Disse overskriftene kan slettes om de ikke er aktuelle.

**Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

*** Spesifiser og legg til linjer ved behov. Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.

**** Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	4 049 918	4 254 324
Arbeidsgiveravgift	775 953	728 916
Pensjonsutgifter*	715 590	599 341
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-12 019	-232 969
Andre ytelser	686 591	644 475
Sum utbetalinger til lønn	6 216 033	5 994 087
Antall utførte årsverk:	5,3	3,9

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	976 664	417 875
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	58 551	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	131 475	78 471
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	0
Kjøp av konsulenttjenester	69 225	40 727
Kjøp av andre fremmede tjenester	137 094	201 399
Reiser og diett	52 899	24 165
Øvrige driftsutgifter	288 261	114 862
Sum andre utbetalinger til drift	1 714 168	877 499

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Inntekter fra eiendeler i selskap m.m	0	0
Salgssum ved realisasjon av verdipapirer	0	0
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	280
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	280

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2023	31.12.2022
Tilfeldige og andre inntekter	68 980	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	68 980	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2023	31.12.2023	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-129 728	0	-129 728
Skyldig skattetrekk	-300 345	-300 345	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	-109 891	109 891
Sum	-430 073	-410 236	-19 837
Sum	-430 073	-410 236	-19 837

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 9 B

Riksrevisjonen

KLAGENEMNDA FOR INDUSTRIELLE RETTIGHETER

Org. Nr.: 999205437

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert årsregnskapsoppstillingene for Klagenemnda for industrielle rettigheter for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2023. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 7 196 260 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- gir årsregnskapsoppstillingene med noter et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2023 og kapitalposter per 31. desember 2023, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til lov, instruks og disse standardene er beskrevet nedenfor under Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen. Vi er uavhengige av virksomheten i samsvar med kravene i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon i årsrapporten. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapsoppstillingene

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapsoppstillingene.

Som del av en revisjon i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen. Vi informerer overordnede departementet om funn og svakheter.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo, 6. mai 2024

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Lisbeth Nybøe
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt.